

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

МОРФОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник тез доповідей
Науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 квітня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

**ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ПРОФЕСОРА
СІКОРИ ВІТАЛІЯ ЗІНОВІЙОВИЧА
(до 70-річчя з дня народження)**

*Устянський О. О., Бумейстер В. І., Погорелов М. В., Ткач Г. Ф., Ільїн В. Ю.,
Болотна І. В., Сулим Л. Г., Приходько О. О., Гордієнко О. В., Ярмоленко О. С.,
Кореньков О. В.*

За місяць до Великої Перемоги, 3 квітня 1945 року в м. Одесі, у родині фронтового хірурга Зіновія Сікори народився син Віталій. Вдихнувши одеське повітря, Віталій отримав притаманний південній Пальмірі гумор та дотепність. Після закінчення в 1961 році десятирічки він обирає своєю майбутньою професією медицину та вступає на I курс Івано-Франківського медичного інституту. Поринувши у бурхливе студентське життя, 16-річний юнак з притаманним йому Одеським гумором та дотепністю стає лідером студентського Клубу Кмітливих та Винахідливих. Але невдало вимовлений ним жарт на одній із ігор КВК був розцінений комсомольським функціонером як політична справа. Тому він, студент III курсу, змушений був змінити білий медичний халат на тільняшку моряка Чорноморського флоту і проходити військову службу на бойових кораблях. Після закінчення строкової служби він повертається до Івано-Франківська, де влаштовується на посаду медичної сестри обласної психоневрологічної лікарні № 1.

У вересні 1968 року відновлюється в лавах студентів і продовжує навчання в Ростовському-на-Дону медичному інституті.

Після закінчення в 1970 році інституту до 1973 року працює лікарем-хірургом Мартинівської ЦРЛ в Ростовській області. Багато оперує, не боїться виконувати складні оперативні втручання. Але думка про наукову роботу перемагає, і він у серпні 1973 року обирається за конкурсом на посаду асистента кафедри анатомії людини Тернопільського медичного інституту. В той час на кафедрі під керівництвом провідного вченого у галузі вивчення кісткової системи В. Г. Ковешнікова сформувалась українська школа остеологів. Віталій Зіновійович отримує тему наукової роботи і повністю поринає у її виконання, перебуваючи більшу частину доби на кафедрі.

Наукові пошуки Віталія Зіновійовича успішно вінчаються захистом у 1981 році кандидатської дисертації на тему: "Ріст та формоутворення довгих трубчастих кісток під впливом антибіотиків тетрациклінового ряду". Після захисту кандидатської дисертації без перерви на науковий відпочинок приступає до виконання докторської. Згуртовує навколо себе колектив однодумців і значно поглиблює наукові пошуки в галузі остеології. У 1989 році обирається на посаду старшого викладача кафедри.

У 1992 році наукові пошуки Віталія Зіновійовича вінчаються успішним захистом докторської дисертації на тему: "Структурно-метаболичні зміни кісткової системи при дегідратаційних порушеннях водно-сольового обміну". В цьому ж році обирається за конкурсом на посаду професора кафедри анатомії людини Тернопільського медичного інституту.

У березні 1994 року разом зі своїм учнем, патологоанатомом А. М. Романюком переїздить до м. Суми, де очолює кафедру анатомії людини СумДУ. Перші кроки на посаді завідуючого кафедри спрямовує на розширення її матеріальної бази та організацію навчального процесу. Видає з колективом кафедри цілий ряд методичних посібників, піклується про забезпечення навчального процесу анатомічними препаратами. Разом з цим налагоджує наукову роботу, створюючи наукові лабораторії. З'являються перші учні. Розширюються наукові пошуки. Окрім традиційної наукової проблеми "Ріст та формоутворення кісткової системи під впливом екстремальних факторів", створює та очолює свій науковий напрямок "Морфофункціональний стан внутрішніх органів під впливом несприятливих факторів Сумщини". До виконання цієї теми залучає науковців інших кафедр, випускників медичного факультету СумДУ, практичних лікарів.

У наукових роботах В. З. Сікори отримані нові наукові результати щодо морфофункціонального стану внутрішніх органів та кісток скелета в умовах дії антибіотиків тетрациклінового ряду та при порушенні водно-солевого обміну дегідратаційного і гіпергідратаційного характеру. Цикл робіт проф. Сікори В. З. та його учнів присвячені вивченню проблем змін кісткової системи та внутрішніх органів під впливом комбінованої дії на організм солей важких металів і малих доз іонізуючого випромінювання, що є особливо актуальним для багатьох регіонів України після аварії на ЧАЕС.

В останні роки створена Віталієм Зіновійовичем Сумська школа морфологів розробляє наукову проблему зі створення та тестування нанокompозитних матеріалів на основі хітозанового полімеру. Наукові пошуки виконуються спільно з Інститутом прикладної фізики НАН України (м. Суми). Отримані матеріали можна використовувати в травматології для відновлення дефектів кісток та для лікування дефектів шкіри. Результати наукових досліджень В. З. Сікори та його учнів впроваджені в наукову роботу та навчальний процес цілого ряду морфологічних і клінічних кафедр провідних медичних вузів України та лікувальних установ системи МОЗ.

За 21 рік роботи в СумДУ на посаді завідуючого кафедри Віталій Зіновійович підготував трьох докторів наук:

1) Бумейстер Валентина Іванівна, тема докторської дисертації: "Морфофункціональна характеристика кісткового регенерату в умовах дегідратаційних порушень водно-солевого обміну", 2010 рік, Луганськ, професор кафедри анатомії людини СумДУ;

2) Погорелов Максим Володимирович, тема докторської дисертації "Морфофункціональна характеристика репаративного остеогенезу в умовах гіпергідратаційних порушень водно-солевого балансу", 2011 рік, Луганськ, завідувач кафедри гігієни і екології з курсом мікробіології, вірусології та імунології СумДУ;

3) Ткач Геннадій Федорович, тема докторської дисертації: "Адаптаційно-реадаптаційні зміни кісток скелету в умовах гіпергідратаційних порушень водно-солевого обміну організму", 2012 рік, Сімферополь, професор кафедри анатомії людини СумДУ.

Під керівництвом проф. Сікори В.З. виконали та захистили кандидатські дисертації 18 науковців. Вони зараз працюють викладачами теоретичних і клінічних кафедр СумДУ, а також в практичній медицині.

Віталій Зіновійович Сікора є автором понад 370 наукових робіт, у тому числі 4 підручників та 9 навчальних посібників.

У різні роки проф. Сікора В.З. був членом спеціалізованих вчених рад Кримського та Луганського медичних університетів, членом редколегії ряду фахових журналів України. Зараз очолює спеціалізовану вчену Раду Сумського державного університету. Йому присвоєно звання "Почесний професор Сумського державного університету", тричі нагороджувався грамотою Міністерства освіти і науки України, нагороджений почесним знаком "Відмінник освіти України" (2001 р.) та знаком Петра Могили (2006 р.).

Віталій Зіновійович – зразковий сім'янин, вимогливий до себе і підлеглих.

Своє 70-річчя він зустрічає у розквіті творчих сил та задумів. Колеги по кафедрі щиро вітають ювіляра і зичать йому міцного здоров'я, творчих успіхів у науковій та педагогічній роботі.

ЛІМФОЦИТ - ФАКТОР МОРФОГЕНЕЗУ ОРГАНІВ

Волошин М.А., Григор'єва Е.А., Куш О.Г., Вовченко М.Б., Чугін С.В., Светлицький А.О., Матвейшина Т.М., Лебединець О.М., Федотченко А.В., Щербаков М.С.

Запорізький державний медичний університет,
кафедра анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії

Мета. Встановлення кількості лімфоцитів та клітинних співвідношень в органах новонароджених та після внутрішньоутробного уведення антигенів, для підтвердження положень концепції «лімфоцит - фактор морфогенезу».

Методи, які використано для виконання завдань дослідження. Органометричні, гістологічні, морфометричні, гістохімічні, лектингістохімічні для визначення вмісту лімфоцитів, протеогліканів, глікозаміногліканів, рецепторів до лектинів арахісу (PNA), сої (SBA), лімфоцито/мітотичних, лімфоцито/фібробластичних коефіцієнтів та особливостей формування морфофункціональних одиниць органів на 1, 2, 3, 5, 7, 14, 30, 45, 60, 90 добу після народження в нормі та після внутрішньоутробного уведення антигенів різної природи. В якості антигенів, що вводили плодам різних груп за способом М.А.Волошина використовували гама-глобулін людський, вакцину паротиту, стафілококовий анотоксин, вакцину «Ваксигрип» в розчині - 0,05мл. Плоди контрольної групи отримували фізіологічний розчин в об'ємі -0,05мл.

Вперше експериментально доведено, як імунізація вагітних, так внутрішньоплідне введення антигенів плодам щурів, призводять до збільшення